

UNIwersytet
KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ
W KRAKOWIE
Szkoła Doktorska
30-084 Kraków, ul. Podchorążych 2
tel. 12 662 64 41

.....
pieczęć Szkoły Doktorskiej

**OPIS PRZEDMIOTU
ORAZ SPOSOBÓW WERYFIKACJI OSIĄGNIĘCIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ
W SZKOLE DOKTORSKIEJ**

OPIS PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu	Metodologia dyscypliny
Język wykładowy	Polski
Tytuł/stopień naukowy prowadzącego	Dr, prof. UKEN
Imię i nazwisko prowadzącego	Łukasz Krzywoszański
Rok akademicki, semestr	2025/26, semestr zimowy
Dyscyplina której dotyczy przedmiot	Psychologia
Liczba godzin dydaktycznych	30
Liczba punktów ECTS	4
Sposób zaliczenia przedmiotu (zaliczenie, zaliczenie z oceną, egzamin)	Egzamin
Warunki zaliczenia	Pozytywna ocena projektów indywidualnych, pracy nad metodologią własnych projektów badawczych i udziału w dyskusji grupowej.
Warunki zaliczenia dla obcokrajowców	
Treści realizowane podczas zajęć 1. Konstruowanie, weryfikowanie i doskonalenie modeli teoretycznych w psychologii. Rola przeglądów systematycznych i meta-analiz w kumulowaniu wiedzy naukowej. Ocena jakości badań zgodnie z wytycznymi PRISMA. 2. Podejście eksperymentalne i korelacyjne w badaniach psychologicznych. Badania przekrojowe i podłużne. Pułapki metodologiczne i źródła zakłóceń w badaniach z udziałem ludzi. Sposoby kontroli zmiennych zakłócających. 3. Liczebność próby, analiza mocy testu i estymacja wielkości efektu. Specyfika doboru próby w badaniach klinicznych i populacyjnych. Określanie kryteriów włączenia i wyłączenia uczestników w zależności od celu badania, populacji odniesienia i ograniczeń metodologicznych. 4. Konstruowanie, walidacja i doskonalenie samoopisowych narzędzi badawczych. Optymalizacja formatów odpowiedzi w skalach szacunkowych i pytaniach kwestionariuszowych. Formułowanie treści instrukcji, pytań i pozycji w narzędziach kwestionariuszowych.	

5. Kalibracja wskaźników i skal pomiarowych psychologicznych narzędzi badawczych. Analiza rozkładów wyników, optymalizowanie poziomu trudności pozycji i zadań. Zapewnienie odpowiedniego zakresu różnicowania wyników, unikanie efektów podłogowych i sufitowych.
6. Dostosowywanie metodologii badań do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczestników: uwzględnianie specyfiki płci, wieku, osiągnięć rozwojowych, niepełnosprawności intelektualnej i sensorycznej, deficytów neurorozwojowych i zaburzeń neuropsychologicznych. Problem nierównowagi płci i innych czynników socjodemograficznych w próbach badawczych oraz związanej z nią stronniczości wyników i wniosków z wyników badań naukowych.
7. Specyfika pomiaru w populacjach klinicznych. Ocena nasilenia objawów i częstości ich występowania, wrażliwość wyników na zmiany kliniczne, czułość i swoistość pomiaru, ustalanie punktów odcięcia i przedziałów diagnostycznych.
8. Porównywalność wyników w badaniach międzykulturowych i wielojęzycznych. Równoważność pomiarowa. Adaptacja kulturowa psychologicznych narzędzi badawczych.
9. Testowanie efektów moderacyjnych, mediacyjnych i supresyjnych w modelach predykcyjnych i przyczynowych. Wprowadzenie do testowania hipotez za pomocą modeli mieszanych i wielopoziomowych.
10. Udostępnianie danych, kodu, procedur badawczych i narzędzi metodologicznych w podejściu otwartego dostępu do danych naukowych (Open Science). Trudności w replikowaniu wyników badań psychologicznych i sposoby ich przewyższania. Prerejestracja planu badawczego i publikacja protokołu badawczego w formie artykułu w recenzowanym czasopiśmie naukowym.

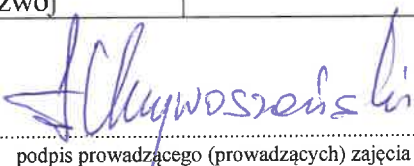
Literatura

1. Aranowska, E. (2005). *Pomiar ilościowy w psychologii: Od klasycznej teorii testów do podstaw teorii testów dla pojęć rozmytych*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
2. Babbie E. (2024). *Badania społeczne w praktyce*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
3. Brzeziński, J. M. (2008). *Badania eksperymentalne w psychologii i pedagogice*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
4. Brzeziński, J. M. (2023). *Metodologia badań psychologicznych*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
5. Brzeziński, J. M. (Red.). (2005). *Trafność i rzetelność testów psychologicznych: Wybór tekstów*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
6. Brzeziński, J. M. (Red.). (2011). *Metodologia badań społecznych: Wybór tekstów*. Wydawnictwo Zysk i S-ka.
7. Fronczyk, K. (Red.). (2009). *Psychometria – podstawowe zagadnienia*. Vizja Press & IT.
8. Hornowska, E. (2010). *Testy psychologiczne: Teoria i praktyka*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
9. Józefacka, N., Kołek, M., i Arciszewska-Leszczuk, A. (2023). *Metodologia i statystyka. Tom I: Przewodnik naukowego turysty*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
10. Lenart-Gansiniec R. (2021) *Systematyczny przegląd literatury w naukach społecznych : przewodnik dla studentów, doktorantów i nie tylko*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
11. Stemplewska-Żakowicz, K. (2009). *Diagnoza psychologiczna: Diagnozowanie jako kompetencja profesjonalna*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
12. Zawadzki, B. (2006). *Kwestionariusze osobowości: Strategie i procedura konstruowania*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.

EFEKTY I WERYFIKACJA

Symbol	Opis efektu uczenia się w Szkole Doktorskiej	Formy weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się w ramach przedmiotu
W1	zna i rozumie – w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek w danej dziedzinie, obejmujący podstawy teoretyczne i zagadnienia ogólne oraz wybrane zagadnienia szczegółowe właściwe dla dyscypliny realizowanej w ramach szkoły	Udział w dyskusji, projekt indywidualny, ocena zadań wykonywanych na zajęciach i zadań domowych
W2	zna i rozumie główne tendencje rozwojowe właściwe dla dyscypliny realizowanej w ramach szkoły	Udział w dyskusji, projekt indywidualny, ocena zadań wykonywanych na zajęciach i zadań domowych
W3	zna i rozumie metodologię badań w danej dziedzinie	Egzamin, udział w dyskusji, projekt indywidualny
W4	zna i rozumie zasady upowszechniania wyników działalności naukowej i artystycznej, także w trybie otwartego dostępu	Egzamin, udział w dyskusji, projekt indywidualny, ocena zadań wykonywanych na zajęciach i zadań domowych
U2	potrafi wykorzystywać w pracy badawczej / twórczej wiedzę metodologiczną, a w szczególności definiować cel i przedmiot badań, formułować hipotezę badawczą lub artystyczną, rozwijać metody, techniki i narzędzia badawcze lub artystyczne oraz twórczo je stosować, wnioskować na podstawie wyników badań /działań artystycznych	Udział w dyskusji, projekt indywidualny, ocena zadań wykonywanych na zajęciach i zadań domowych
U3	potrafi wykorzystując posiadaną wiedzę, dokonywać krytycznej analizy i oceny rezultatów badań, działalności eksperckiej i innych prac o charakterze twórczym i ich wkładu w rozwój wiedzy, kultury i sztuki	Udział w dyskusji, projekt indywidualny, ocena zadań wykonywanych na zajęciach i zadań domowych
K1	jest gotów do krytycznej oceny dorobku właściwej dyscypliny realizowanej w ramach szkoły oraz własnego wkładu w jej rozwój	Udział w dyskusji, projekt indywidualny, ocena zadań wykonywanych na zajęciach i zadań domowych

.....
data

.....
podpis prowadzącego (prowadzących) zajęcia w ramach przedmiotu

Z-CA DYREKTORA
Szkoły Doktorskiej

.....
data

dr hab. Paulina Kojek-Adamek, prof. UKEN
.....
podpis Dyrektora Szkoły Doktorskiej

